

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**ECOLOGIA DEL PAISATGE I
GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC**

Coordinació: VEGA GARCIA, CRISTINA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	ECOLOGIA DEL PAISATGE I GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC				
Codi	102481				
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA				
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat	
	Doble titulació: Grau en Enginyeria Forestal i Grau en Conservació de la Natura	4	OPTATIVA	Presencial	
	Grau en Enginyeria Forestal	4	OPTATIVA	Presencial	
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6				
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRACAMP	PRALAB	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	1	2	1	2
	Nombre de grups	1	1	1	0
Coordinació	VEGA GARCIA, CRISTINA				
Departament/s	ENGINYERIA AGROFORESTAL				
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.				
Idioma/es d'impartició	Català: 40% Castellà: 40% Anglès: 20%				

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
SERRANO ENDOLZ, LUIS	luis.serrano@udl.cat	1	
VEGA GARCIA, CRISTINA	cristina.vega@udl.cat	5	

Informació complementària de l'assignatura

Assignatura/matèria en el conjunt del pla d'estudis

Assignatura optativa de quart curs, menció Medi Ambient i Paisatge.

Pretén respondre a qüestions com: Perquè és important la connectivitat entre hàbitats? Que importància té la forma d'una tessella de vegetació? Com pot caracteritzar-se quantitativament l'estructura d'un paisatge? Que relació hi ha entre l'estructura del paisatge i les seves perturbacions? Com podem fer paisatges millor dissenyats per a la conservació?

Requisits per cursar-la

Prerequisits: Topografia, SIG i Teledetecció

Corequisits: Planificació territorial i ambiental

Objectius acadèmics de l'assignatura

L'estudiant, en superar l'assignatura, ha de ser capaç de:

- 1.- Conèixer el marc legislatiu i normatiu actual de la planificació de la conservació en espais naturals.
- 2.- Integrar la gestió de l'ús públic en la conservació d'espais protegits.
- 3.- Comprendre i assumir la necessitat i els objectius de l'ecologia del paisatge, amb especial èmfasi en els conceptes d'escala, processos i patrons, dinàmica del paisatge i principis de conservació, gestió i disseny de paisatges.

- 4.- Triar i aplicar raonadament els diferents mètodes quantitius i tècniques d'anàlisi del paisatge més adequats a cada cas, tant generals com a específiques.
- 5.- Manejar amb destresa les eines informàtiques d'anàlisi espacial i del paisatge vinculades a sistemes d'informació geogràfica.
- 6.- Avaluar estudis de paisatge i directrius d'actuació generats per uns altres.
- 7.- Analitzar i valorar les implicacions socials i ètiques de la seva activitat professional.
- 8.- Analitzar i valorar les implicacions mediambientals de la seva activitat professional.

Competències

Competències generals

Es garantiran, com a mínim les següents competències bàsiques:

CB2. Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi

CB3. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica

CB4. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat

CB5. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

CG2. Capacitat per analitzar l'estructura i funció ecològica dels sistemes i recursos forestals, incloent els paisatges.

CG3. Coneixement dels processos de degradació que afectin als sistemes i recursos forestals (contaminació, plagues i malalties, incendis, etc.) i capacitat per a l'ús de les tècniques de protecció del mitjà forestal, de restauració hidrològica forestal i de conservació de la biodiversitat. CG6. Capacitat per mesurar, inventariar i avaluar els recursos forestals, aplicar i desenvolupar les tècniques silvícoles i de maneig de tot tipus de sistemes forestals, parcs i àrees recreatives, així com les tècniques d'aprofitament de productes forestals fustaners i no fustaners.

CG7. Capacitat per resoldre els problemes tècnics derivats de la gestió dels espais naturals. CG8. Capacitat per gestionar i protegir les poblacions de fauna forestal, amb especial èmfasi en les de caràcter cinegètic i piscícola.

CG10. Capacitat per aplicar les tècniques d'ordenació forestal i planificació del territori, així com els criteris i indicadors de la gestió forestal sostenible en el marc dels procediments de certificació forestal.

CG14. Capacitat per entendre, interpretar i adoptar els avanços científics en el camp forestal, per desenvolupar i transferir tecnologia i per treballar en un entorn multilingüe i multidisciplinari.

CG15. Correcció en l'expressió oral i escrita

CG16. Domini d'una llengua estrangera

CG17. Domini de les Tecnologies de la informació i la comunicació

CG18. Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics

Competencias específicas

CEFB8. Coneixement de les bases i fonaments biològics de l'àmbit vegetal i animal en l'enginyeria

CEMC4. Capacitat per conèixer, comprendre i utilitzar els principis d'Ecologia Forestal

Continguts fonamentals de l'assignatura

Temari

Bloc I: Concepte, marc legislatiu i normatiu actual de la protecció de la naturalesa: Es revisen els fonaments històrics de la conservació i els principals instruments legals, figures i iniciatives de protecció al fet que han donat lloc. La dicotomia conservació-ús públic. La gestió de l'ús públic: Estudi de l'oferta i la demanda.

Bloc II: Introducció a l'ecologia del paisatge: Definició de paisatge. Contribució de diferents disciplines. Teories i models incorporats (percolació, jerarquia, metapoblacions). Estructura del paisatge. Principis de classificació.

Bloc III: Escala d'estudi de patrons i processos: Definició. Canvis de percepció. Implicacions. Determinació de la resolució i extensió dels estudis d'ecologia del paisatge.

Bloc IV: Processos en els paisatges: Pertorbacions. Fragmentació. Connectivitat, connectància i corredors.

Bloc V: Patrons d'heterogeneïtat espacial: Heterogeneïtat i homogeneïtat. Ecotons.

Bloc VI: Dinàmica i estabilitat del paisatge: Principis. Factors conformadors. Canvis antròpics. Patrons de canvi. Paisatges mediterranis. Patrons i processos d'abandó agrari.

Bloc VII: Mètodes quantitius: Procés numèric i espacial de dades. Fuentes de dades espacials. Formats. Índexs d'ecologia del paisatge: Tessel·la, Classe i Paisatge. Programes informàtics d'utilitat (Fragstats, Patch Analyst).

Bloc VIII: Principis de conservació, gestió, creació i restauració de paisatges: Avaluació. Paisatges culturals. Principis per a la gestió de paisatges i conservació de la naturalesa. Estructures jeràrquiques i conservació de la biodiversitat.

Activitats pràctiques

Es basa fonamentalment en dos projectes de diferent durada, un d'inicial més breu, que introdueixi a l'alumne/a en les tècniques d'aprenentatge basat en projectes (caracterització de l'estructura del mosaic de la Plana de Lleida) i un altre de major complexitat (l'estudi de la dinàmica paisatgística d'un àrea muntanyenca mediterrània) que condueixi a la consecució dels objectius exposats.

Pràctiques de laboratori (Aula d'Informàtica):

1.- Pràctica sobre determinació del potencial d'ús públic en *SIG (Aprenentatge cooperatiu).

2.- Exercici de classificació temàtica en SIG. Revisió i reforç d'habilitat informàtica amb IDRISI (Eastman, 1993). Exploració en Internet per a la cerca de programari d'aplicació en ecologia del paisatge (tasca individual, Aprenentatge dirigit).

3.- Projecte de caracterització de l'estructura del mosaic del paisatge de la Plana de Lleida, mitjançant assistència de cartografia bàsica i digital en el SIG IDRISI (Eastman, 1993). Es disposa de ortoimatges i mapes digitals amb tots els factors necessaris per al tractament informàtic de les tessel·les (ABP1).

4.- Projecte d'estudi de la dinàmica paisatgística d'un àrea muntanyenca mediterrània, la comarca de l'Alt Millars a Castelló, amb processos d'abandó agrari i incendis forestals: diagnòstic, avaluació i presa de decisions sota certes restriccions, utilitzant eines informàtiques específiques (ABP2).

Pràctiques de camp (en funció del finançament disponible):

Visita de la Plana de Lleida, itinerari per diferents unitats de paisatge.

Visita a l'àrea d'estudi de l'Alt Millars, a Castelló de la Plana. La sortida inclou recorreguts amb els guardes i ha de plasmar-se en un informe tècnic sobre processos i un primer diagnòstic de la dinàmica i evolució del paisatge (Aprenentatge cooperatiu, treball en equip).

Eixos metodològics de l'assignatura

Tipus d'activitat	Descripció	Activitat presencial alumne	Activitat no presencial alumne		Avaluació	Temps total
		Objectius	Hores	Treball alumne	Hores	Hores/ECTS

Lliçó magistral	Classe magistral (Aula. Grup gran)	Explicació dels principals conceptes	20	Estudi: Conèixer, comprendre i sintetitzar coneixements	40		60h
Seminari	Classe participativa (Grup mitjà)	Realització d'activitats de discussió o aplicació	8	Resoldre problemes i casos. Discutir	5	2	15
Aula d'informàtica	Pràctica de aula d'informàtica (Grup mitjà)	Execució de la pràctica: comprendre fenòmens, mesurar...	20	Estudiar i Realitzar memòria	38	2	60
Pràctiques de camp	Pràctica de camp (Grup mitjà)	Execució de la pràctica: comprendre fenòmens, mesurar...	8	Estudiar i Realitzar memòria	5	2	15
Totals			60		90	3	150h/6ECTS

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Consulta en horari

Sistema d'avaluació

Tipus de activitat	Activitat d'Avaluació		Pes qualificació
	Procediment	Numero	(%)
Lliçó Magistral	Proves escrites sobre la teoria del programa de l'assignatura		
Problemes i casos PYC	Lliuraments o proves escrites sobre problemes i casos		
Seminari	Proves escrites o orals	1	10
Laboratori	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals		
Aula d'informàtica AI	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals	2	20+40
Pràctiques de camp PDC	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals	1	30

Visites V	Lliurament de memòries. Proves escrites o orals		
Activitats dirigides AD	Lliurament de treball		
Altres	Participació a classe i tutoria		
Total			100

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia bàsica

FARINA, A. 2011. *Ecología del Paisaje*. Publicaciones de la Universidad de Alicante. San Vicente del Raspeig.

FARINA, A. 1998. *Principles and Methods in Landscape Ecology*. Chapman & Hall, London.

FORMAN, R.T.T. 1998. *Land Mosaics. The Ecology of landscapes and regions*. Cambridge University Press, Cambridge.

GERGEL, S.E. y M.G. TURNER. 2002. *Learning landscape ecology. A practical guide to concepts and techniques*. Springer-Verlag, New York.

GUZTWILLER, K.J. 2002. *Applying landscape ecology in biological conservation*. Springer-Verlag, New York.

MCGARIGAL, K., y B.J. MARKS. 1995. *FRAGSTATS: spatial pattern analysis program for quantifying landscape structure*. General Technical Report PNW-GTR-

351, USDA Forest Service, Pacific Northwest Research Station, Portland, Oregon. TURNER, M.G. y R.H. GARDNER. 1991. *Quantitative methods in landscape ecology: the analysis and interpretation of landscape heterogeneity*. Springer-Verlag, Berlin.

TURNER M.G., R.H. GARDNER y R.V. O'NEILL. 2001. *Landscape Ecology in Theory and Practice. Pattern and Process*. Springer-Verlag, New York.

Bibliografia complementària

DUGUY, B. 1998. *Reconstrucción de los cambios en los usos del suelo y en la estructura del paisaje (1956-1994). Interacción con los incendios. Caso de una zona piloto en la provincia de Alicante*. Tesis doctoral. Centro Internacional de Altos

Estudios Agronómicos Mediterráneos. Instituto Agronómico Mediterráneo de Zaragoza. HARRIS, L.D. 1984. *The fragmented forest: island biogeography and the preservation of biotic diversity*. University of Chicago Press.

ROSELLÓ GIMENO, R. 1994. *Catálogo florístico y de vegetación de la comarca natural del Alto Mijares (Castellón)*. Servei de Publicacions, Diputació de Castelló, Castelló.

SANCHO COMÍNS, J. 1990. *Itinerarios por el Valle del Mijares*. Departamento de Geografía, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Alcalá de Henares, Madrid y Caja Rural San José de Almazora.